

4. Bibliographie der Schriften

**D.MICHAELIS DE MOLINOS, SACERDOTIS, MANUDUCTIO
SPIRITUALIS, Extricans animam, eamque perviam interiorem
ad acquirendam contemplationis perfectionem, ...**

Molinos, Miguel de

Leipzig, 1687

MANUDUCTIO SPIRITUALIS Animae ad acqvirendam pacem interiorem. LIBER
PRIMUS. De tenebris, ariditatibus, & tentationibus, qvibus DEUS animas
purgat, & de recollectione interiori.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

MANUDUCTIO

SPIRITUALIS

Animæ ad acqvirendam pacem interiorem.

LIBER PRIMUS.

De tenebris, ariditatibus, & temptationibus, quibus DEUS animas purgat, & de recollectione interiori.

CAP. I.

Ut DEUS in anima requiescat, cordi semper & in qualibet inquietudine, tentatione ac tribulatione concilianda pax est.

SCias, animam Tuam esse, centrum, domicilium, ac regnum DEI. Unde, ut supremus Rex in illo animæ tuæ throno conquiescat, providendum tibi est, ut mundam, quietam, vacuam, ac pacificam eam retineas. Mundam a culpa & defe-

B 7

cti-

38 MANUDUCT. SPIRITUAL.

tibus; quietam a timoribus; vacuam affectibus, desideriis, ac cogitationibus, & pacificam in tentationibus & tribulationibus.

2. Tenendum igitur semper tibi est cor pacificum, ut purum conserves illud DEI templum, habeasque puram intentionem operandi, orandi, obediendi, & sufferendi absq; ulla alteratione, quicquid DOMINUS Tibi imponere dignatus fuerit. Quandoquidem certum est, eum in animæ tuæ commodum, & ut in spiritualibus proficias, permissurum esse invidio inimico, ut perturbet civitatem illam quietis ac thronum pacis tentationibus, suggestionibus, ac tribulationibus, ac per creaturas etiam, acerbis molestiis, gravibusque persecutionibus.

3. Con-

3. Constans sis, tranquillesque cor tuum in quavis inquietudine, quam istae tribulationes tibi causabuntur. Intres in illud, ut eas vincas; ibi enim est vigor divinus, qui te defendit, protegit, ac propugnat. Si homo tutum habeat propugnaculum, non inquietatur, quanquam persequantur eum inimici. Nam in illud si se receperit, hi ludibrio exponuntur, victique terga vertunt. Fortis rupes ad triumphandum de inimicis tuis visibilibus & invisibilibus, deque omnibus ipsorum insidiis ac tribulationibus, in ipsa est anima tua, eo quod ibi resideat divinum auxilium ac supremus succursus. Intro igitur te recipias, & omnia erunt quiescentia, secreta, pacifica & serena.

4. Prin-

40 MANUDUCT. SPIRITUAL.

4. Principale ac continuum, hoc tuum oportet esse exercitium, ut illi cordis tui throno pacem concilies, ut in eo requiescat supremus Rex. Modus pacificandi hic erit, ut in te ipsam intres per interiorem recollectionem. Omnis tua protectio esse debet oratio, & amoris plena, recollectio in divina præsentia. Quando te maxime vides oppugnari, recipere in illam pacis regionem, ubi propugnaculum invenies: Cum maxime es pusillanimis ad hoc orationis recurrere perfugium, sola hæc sunt, arma, quibus vinci inimicus, mitigari tribulatio potest. Ab ea non debes recedere in tempestate, usque dum experiaris tanquam alter Noë, tranquillitatem, securitatem ac serenitatem,
&

& usque dum voluntas tua sit resignata, devota, pacifica, & animosa.

5. Denique non doleas, nec diffidas propterea, quod pusillanimum te videas; quoties alteraris, toties ad tranquillandum te redeas; quia divinus iste Dominus ut in anima tua requiescat, formetque in ea divitem pacis thronum, tantum ab te requirit, ut quæras in tuo corde, per internam recollectionem, divinaque ejus gratia assistente silentium in tumultu; in frequentia, solitudinem, in tenebris lucem; oblivionem in adversis; respirationem in ignavia, animos in timore, resistantiam in tentatione, pacem in bello, & quietem in tribulatione.

42 MANUDUCT. SPIRITUAL.

CAP. II.

*Quaquam anima discursu se sentiat priva-
tam, perseverare tamen debet in crea-
tione, nec dolere; hac enim maxima
ejus est felicitas.*

6. **V**idebis te, ut reliquæ animæ
omnes, quæ a Domino ad
viam interiorē vocantur, ple-
nam confusione, dubiisque,
quoniam discursu destituta es in
oratione: videberis tibi a Deo non
juvari æque ac antea; non esse
pro te exercitium orationis; per-
dere te tempus cum vix magno
etiam negotio exprimere discur-
sum unicum valeas, ut alias soli-
ta eras.

7. Quantas confusiones ac per-
plexitates tibi causabitur ille de-
fectus discursus? Nisi tali in casu
Confessor tuus in via mystica fue-
rit expertus, judicabit animam
tuam

tuam perperam esse affectam, teq; ad confirmandam conscientiam opus habere confessione generali, neqve alius talis diligentiae fructus erit, quam amborum confusio. O quot animæ vocatae sunt ad viam interiorē, & Confessores cum manu ducere, ac protrahere eas deberent, interverterunt ex ignorantia earum cursum, easqve plane perdidērunt. Videatur B. Johannes de Cruce in proæmio Ascensionis in montem Carmeli.

8. Persvasum itaqve habere debes, (ne retrorsum revertaris, cum in oratione desideras discursum) maximam hanc esse felicitatem tuam, quia evidens est signum, velle DOMINUM efficere, ut per fidem ac per silentium in diuinam ejus præsentiam venias,

44 MANUDUCT. SPIRITUAL.

nias, cujus est fructuosissima pariter facillimaq; semita, quando quidem simplici intuitione ac amoris plena attentione ad Deum directa, anima se repræsentat tanquam humilis mendicus coram Domino suo, aut tanquam simplex infans se projicit in suavem tutumqve charæ matris suæ sinum. Ita id expressit Gerson: Quanquam ego quadraginta annos attenderim ad lectionem & orationem, non potui invenire rem magis efficacem, nec ad acqvirendam theologiam mysticā magis compendiosā, quam ut spiritus noster in præsentia DEI fiat tanquam infans & mendicus.

9. Hæc oratio non tantum est facillima, sed etiam est tutissima; quia operationib9 imaginationis
li-

libera est, quæ nunquam non,
dæmonis obnoxia est illusioni-
bus, motibusque melancholiæ,
ac discursuum, in quibus anima
facile distrahitur ac speculationi
involuitur, semet ipsam intuens.

10. DEUS instructurus Mo-
selem suum, ipsique daturus
tabulas lapideas, quibus divina
inscripta lex esset, vocabatur eum
ad radices montis: Quo in in-
stanti cum DEUS cum ipso una
esset, spissis repente tenebris &
obscuris ac densis nubibus Mons
circumfundebatur, Moses vero
otiosus nec formare, nec expri-
mere discursum poterat. Septem
abhinc diebus mandabat, ut ad
cacumen montis ascenderet, ubi
se ipsi manifestabat gloriosum,
eumque replebat maxima conso-
latione.

II. Ita

11. Ita quoque DEUS, cum vult modo quodam extraordinario, perducere animam ad scholam divinarum & amabilissimarum notitiarum legis interioris, initio facit, ut in tenebris ac ariditatibus ambulet, quo in sui praesentiam eam pertrahat, cum divina ejus Majestas probe sciat, non fieri posse propria industria, proprioque discursu, sed non nisi resignatione, in silentio, ad eam ut quis accedat, ad divina ejus dogmata audienda.

12. Magnum ejus rei exemplum praebuit Patriarcha Noë. Cum omnes eum habuissent pro stulto, & indomito se videretur mari circumdatum, quod totum jam inundaverat mundum, sine velis, sine remis, in arca clausa, ferocibus obsessus animalibus,
sola

sola incedebat fide, nescius, nec intelligens, quid de eo Deus facere porro decrevisset.

13. Nil magis tua interest, o anima redempta, quam patientia, & ut minime relinquo conatum orationis, quanquam discursum formare haud valeas. Ambula firma cum fide, & sancto cum silentio in te ipsa moriens, una cum omnibus naturalis industriæ tuæ viribus, quia Deus est, qui est, nec mutatur, nec errare potest, nec vult ullam rem, nisi quæ in tuum cedat bonum. Manifestum est, non sine violentia quadam fieri, si quis moriatur; Sed quam bene, id locabitur temporis, ubi mortua, muta, resignataque conficiet anima in divina præsentia.

ad

48 MANUDUCT. SPIRITUAL.

ad recipiendas absq; impedimen-
to divinas influentias.

14. Sensus capaces non sunt
bonorum divinorum : Quare, si
felix ac sapiens esse volueris, ta-
ceas & credas, patiaris, habeas-
que patientiam; confidas & am-
bules. Magis enim tua interest
ut taceas, teque divinæ manus
permittas ductui, quam si omnia
totius mundi possideas bona. Et
quanquam tibi videaris nihil age-
re, ac otiosa esse, dum ita muta
es & resignata, fructus tamen est
infinite.

15. Intuere jumentum, obli-
gatis oculis rotam circumvolvēs
molæ, quod, quanquā non videat
quid agat, multum tamen ope-
ratur in commolendo grano, &
quanquam ipsum id non gustet,
Dominus tamen accipit fructum,
eam-

eumque gustat. Quis non iudicaret, semen tam diuturno tempore, quo terra contegitur, jam esse perditum? Sed mox prodit, crescit, seque multiplicat. Ita Deus quoque agit cum anima, quando eam privat consideratione ac discursu: nam dum illa putat se nihil agere, & esse quasi perditam, cum tempore videt, se esse progressam, alienatam, & perfectam, etsi nunquam tantum sibi pollicita fuisset favorem.

16. Cura igitur, ne dolore afficiaris, aut retro agaris, quamquam in oratione formare discursum nequeas. Patiaris, taceas, teque in divina sistas presentia, perseveres constanter, infinitæque ejus bonitati confidas, quæ dare tibi potest fidem

C

con-

50 MANUDUCT. SPIRITUAL.

constantem, veram lucem, divinamque gratiam. Ambules ad instar cæci, & obligatis quasi oculis, absque cogitatione aut discursu; committas te amantissimis ejus paternisque manibus, nolisque quicquam præter divinum ejus beneplacitum peragere.

CAP. III.

Ejusdem argumenti.

17. **C**ommunis est omnium Sanctorum, qui de Spiritu egerunt, omniumque Magistrorum opinio, non posse animam pertingere ad perfectionem unionemq; cum Deo per meditationem ac discursum, quia tantum juvat ad ingrediendam viam spiritualem, donec acquirat habitum cognitionis propriæ, qua pulchritudinem virtutis accenditur.

turpitudinem vitii cognoscat: cuius habitus secundum sententiam S. Terefiæ sex, secundum S. Bonaventuram (a) duorum mensium spatio obtineri potest.

18. O! quanta commiseratione dignæ sunt innumeræ ferme animæ, quæ a principio usque ad finem vitæ in mera versantur meditatione, vi quadam sibi exprimentes discursum, quanquam Deus eas privet discursu, ut ad alium eas promoveat statum, perducaturque ad orationem magis perfectam, & ita multis jam elapsis annis æque sunt imperfectæ ac sub initio, nec fecerunt progressum, imo ne passum quidem unicum in via spiritus: ac interea cerebrum turbarunt, compositione loci, lectione pun-

C 2

Et o-

(a) in prol. de myst. Theol. p. 688.

52 MANUDUCT. SPIRITUAL.

etorum, imaginationibus, & violentis discursibus, DEUM quærentes foris, dum eum habent intra se ipsas.

19. Conquestus est ea de re, S. Augustinus tempore eo, quo DEUS eum ad viam mysticam perducebat, ita alloquens divinam ejus Majestatem: (a) Ego, DOMINE, errabam, ut ovis errabunda, te industrioso discursu quærens foris, cum esses intra me. Magnopere fatigatus sum, ut quærerem te extra me, tuque habes habitationem tuam intra me, cum ego te desidero & anghelo. Circuibam plateas & fora civitatis hujus mundi, quærens te, & non inveniebam te, quia eum frustra quærebam foris, qui erat in me ipso.

20. Vi-

(a) Soliloq.

20. Videatur Angelicus Doctor S. Thomas, qui cum in omnibus scriptis suis adeo sit circumspectus, ludibrio habere illos videtur, qui foris semper quæ-
runt DEUM per discursum, cum intra se ipsos eum habeant præ-
sentem: *Magna cæcitas & nimia stultitia est*, ait Sanctus (a) in mul-
tis, qui semper DEUM quærunt, con-
tinue ad DEUM suspirant, frequen-
ter DEUM desiderant: quotidie in
oratione ad DEUM clamant & pul-
sant, cum ipsi secundum verbum Apo-
stoli sint templum DEI vivi & DEUS
veraciter habitat in eis, cum anima
ipsorum sit sedes DEI, in qua conti-
nue requiescit. Quis unquam nisi
stultus quærît instrumentum foris,
scienter quod habeat reclusum: aut
quis utiliter uti potest instrumento,

C 3 quod

(a) Opusc. 63. cap. 3. in fin.

74 MANUDUCT. SPIRITUAL.

quod querit: aut quis confortatur cibo, quem appetit, sed non gustat. Sic etiam vita cuiuslibet iusti, DEVM semper quærentis: Sed nunquam fruentis: Et omnia opera ejus minus perfecta sunt.

21. Certo certius est, quod CHRISTUS DOMINUS noster docuerit omnes perfectionem. semperque voluerit, ut omnes sint perfecti ac imprimis idiotæ & simplices. Verum id esse, aperte declaravit, cum ad Apostolatum elegit imperitissimos minimosque, ita alloquens æternum Patrem suum. (a) Confiteor tibi, & ago gratias, o æterne Pater, quod occultaveris divinam illam scientiam sapientibus ac prudentibus, ac manifestaveris simplicibus ac minimis. Certum

(a) Matth. ii.

tum autem est, hos non posse, acquirere perfectionem per acutas meditationes, & subtiles considerationes, capaces tamen, æque sunt ac doctissimi, ut pertingere possint ad perfectionem per affectus voluntatis, in quibus primario consistit.

22. Docet S. Bonaventura nullam rem cogitandam esse ne quidem de ipso Deo, cum imperfectio sit tenere formas, imagines ac species, quam etiam sint subtiles, tam voluntatis, quam bonitatis, TRINITATIS & Unitatis, ipsius etiam essentiae divinæ: quandoquidem omnes illæ species ac imagines, quanquam Deiformes videantur, ipsæ tamen non sunt DEUS, qui non admittit imaginem aut formam ullam. *Non ibi*, dicit Sanctus,

36 MANUDUCT. SPIRITUAL.

(a) *oportet cogitare res de creaturis, nec de Angelis, nec de TRINITATE, quia hac sapientia per affectus desideriorum, non per meditationem praviam habet consurgere.* Refert hic plane nihil cogitare de creaturis, nec de Angelis, nec de ipso DEO, quia ista sapientia & perfectio non generatur per subtilem meditationem, sed per desiderium & affectum voluntatis.

22. Perspicue magis loqui Sanctus non poterat, tu autem inquietabis Te & relinques orationem etiam, quod formare in ea discursum nequeas aut nescias, cum tamen habere possis bonam voluntatem, bonum desiderium & bonam intencionem? Si in pullis corvorum, relictis a suis genitoribus, qui, quod nigris eos

(2) *Myst. Theol. par. 2. q. un. p. 685.*

eos destitutos videant plumis, degenerasse eos existimant, operatur Deus per clamorem ne pereant, quid faciet in animabus redemptis, quanquam nec loqui possint, nec discurrere, si credant, confidant & aperiant os versus cœlum, suam declaraturæ necessitatem. Certissimum est, divinam bonitatem ipsis prospicere, ac porrigere alimentum necessarium.

24. In aprico est, magnum id esse martyrium, nec parvum, DEI donum, animam sensibilibus, quos habebat, gustibus privatam in sola sancta fide incedere, per caliginosas & desertas perfectionis semitas, ad quam tamen perveniri nequit, nisi per molestum hoc, quanquam tutum omnino medium. Vide pro-

inde, ut firmo stes talo, nec retro agaris, quanquam in oratione discursus te deficiat: crede tunc firmiter, tace cum quiete, persevera patienter, si vis esse felix, & pertingere ad divinam unionem, ad eminentem quietem, & ad supremam pacem interio-rem.

CAP. IV.

Non dolendum est animæ, nec intermittere oratio, quanquam ariditate se videat circumdatam.

25. **S**Cias duos orationis modos esse. Primus est tener, deliciosus, amoris sensuumq; plenus; alter obscurus, aridus, inops solatii, tentatus & tenebricosus. Primus est inchoantium; secundus profectionum & ad perfectionem tendentium. Primum confert Deus, ut animas lucretur;

tur; secundum ut eas purificet. Per primum agit cum iis tanquam cum pueris & miserabilibus: Per secundum agere incipit tanquam cum validis.

26. Prima illa via vocari potest vita animalis, & eorum est, qui vestigia devotionis sensibilis sequuntur, quam Deus dare solet incipientibus, ut indocti (non acquiescant in illo parvo gustu, sed) ex eo (uti, quod animale est, gaudere solet objecto sensibili) deinde se dedant vitæ spirituali. Secunda audit vita hominum, & quidem eorum, qui de dulcedine sensibili minime solliciti, pugnant, bellumque gerunt contra proprias passiones, ut acquirant obtineantq; perfectionem. Id, quod est negotium vere humanum.

C 6

27. Per-

60 MANUDUCT. SPIRITUAL.

27. Persuasum habeas, ariditatē esse instrumentum tui boni, quia nihil aliud est, quam defectus sensibilitatis, remora, quæ intervertit cursum omnium ferme spiritualium, facitque, ut etiā retro revertantur, ac orationem relinquunt, ut in compluribus apparet animabus, quæ tantum perseverant, quoad gustant consolationem sensibilem.

28. Scito DEUM uti velo ariditatum, ut nesciamus, quid in nobis operetur, eoque ipso humiliemur; quandoquidem si sentiremus ac cognosceremus, quid operetur in animabus nostris, paulatim ipsi nobis satisfacere-
mus & irreperet quidam fastus, ut cogitaremus, nos boni aliquid peregisse, jamque DEO nos ad-
mo-

modum vicinos crederemus: id, quod ad exitium nostrum vergeret.

29. Pro certo id in corde tuo stabiliās, tolli antea debere omnem sensibilitatem, ut per viam interiorem incedas: quodque medium, quo DEUS utitur, non sit aliud, quam ariditates. Per has tollit etiam reflexionem aut intuitionem, qua anima intuetur id, quod agit: unicum impedimentum, quo minus ulterius procedat, ac DEUS se communicet ac operetur in ea.

30. Non te angat igitur, nec fructu te carere credas, si, a sacramento cœnæ aut ab oratione veniens, non multa sensa experiaris. Manifestus enim hic est error. Agricola seminat uno tempore, metit alio. Ita DEUS, ubi

62 MANUDUCT. SPIRITUAL.

opus fuerit, suoque tempore, te
juvabit ut resistas tentationibus,
dabitque tibi tunc, quando mini-
me de eo cogitas, sancta propo-
sita, & efficaciora ipsi serviendi
desideria. Et ne intransversum
agaris vehementi suggestione,
inimici, qui ex invidia persuade-
bit tibi, te nil efficere, ac perdere
tempus, saltem ut intermittas o-
rationem: declarabo tibi quos-
dam ex infinitis illis fructibus,
quos anima tua ex ingentibus
istis ariditatibus percipit.

31. Primus est, quod perseve-
res in oratione, ex quo fructu mul-
ti nascuntur alii.

II. Experieris tædium rerum
mundanarum, id quod paulatim
extinguet mala vitæ præteritæ
desideria, aliaque nova produ-
cet, colendi scilicet DEUM.

III. Ani-

III. Animadvertes complures defectus, quos antea non notaveras.

IV. Mali quid peracturus, intelliges quandam in corde tuo tibi suggeri admonitionem, quæ frænum tibi injiciat ne illud exequaris, & aliàs etiam ne loquaris, ne lamenteris, aut ne vindictam exerceas, ut prives te leviusculo quodam terræ gustu, aut refugas hanc vel illam occasionem, aut conversationem, quam antea frequentabas, admodum quietus, & sine omni admonitione aut stimulo conscientiae.

V. Si lapsus fueris, ut homo fragilis, in leviolem aliquam culpam, senties in anima tua reprehensionem, quæ ultra modum te male habebit.

VI.

64 MANUDUCT. SPIRITUAL.

VI. Senties intra te desideria patiendi, faciendique voluntatem DEI.

VII. Propensionem ad virtutem, majoremque facilitatem vincendi te ipsam, ac superandi difficultates passionum, & inimicorum, quæ viam tibi impediunt.

VIII. Experieris magnam cognitionem, atque etiam confusionem tui ipsius, magnam DEI æstimationem supra omnes creaturas, contemptum creaturarum, ac firmum propositum non desistendi ab oratione, et si non ignores oportere te crudelissimum perpeti martyrium.

IX. Senties majorem animæ pacem, amorem humilitatis & mortificationis: fiduciam in DEO, submissionem & alienationem
ab

ab omnibus creaturis: Denique quotquot peccata omisisti, ex quo tempore exercuisti orationem, signa sunt, Dominum operari in anima tua, te autem id propter orationem aridam non cognoscere, & quanquam id non sentias quamdiu in illa versaris, suo tamen tempore & pro re nata senties.

32. Hi omnes & multi alii fructus sunt tanquam nova germina, quæ ex oratione nascuntur, quam intermittendam ducis, quia videtur tibi arida esse nec ejus apparere fructus, nec in ea te proficere. Constans esto, ac patienter perseverato; Nam, etiam si id non cognoscat, proficit tamen anima tua.

66 MAN' DUCT. SPIRITUAL.

CAP. V.

Agitur de eodem ac declaratur, quot sint modi devotionis, & quomodo sensibilis debeat contemni, quodque anima, quanquam in discursu non versetur, non sit otiosa.

33. **D**UO modi devotionis inveniuntur, primus essentialis & verus, alter accidentalis & sensibilis. Essentialis est promptitudo animi ab bene operandum (a) ad implenda præcepta divina, & faciendum quod ad DEI servitium pertinet, quanquam ob humanam fragilitatem executio non sequatur ex voto. (b) Hæc est vera devotio, quanquam in ea non sentiatur gustus, dulcedo, suavitas nec lachrymæ, &

(a) *S. Thom. 22. quæst. 82. art. 1.*

(b) *Svarez. tom. 2. de relig. l. 2. cap. 6. num. 16. & 18.*

& haberi etiam soleat cum tentationibus, ariditatibus, ac tenebris.

34. Devotio accidentalis & sensibilis est, quando bonis desiderii uniuntur delectatio cordis, teneritudo lachrymarum, aut alii affectus sensibiles. Hæc quæri non debet, imo tutissimum est, voluntatem ab ea, habere aversam, eamque contemnere. Non tantum enim esse solet periculosa, sed etiam magno obstaculo, quo minus progrediamur, ac promoveamur in via interiori: Ideoque amplecti solummodo debemus devotionem veram & essentialem (a) quam ut procuremus, in nostris semper est manibus, & si

(a) S. Bernb. *serm.* 1. *Nativ. Dom.* Suarez. *ibid.* Molinas. *de orac.* *ibid.* c. 6.

&, si quisque faciat ex sua parte
a) quantum valet , acquirere
eam divina adjutus gratia. Et
hæc haberi potest cum DEO,
cum CHRISTO, cum mysteriis,
cum Virgine & cum Sanctis.

35. Putant quidam, cum acci-
piunt devotionem, gustumque
sensibilem, certissima ea esse
favoris divini documenta, quæ
tunc quidem jam tum posside-
ant, totaque eorum vita nihil al-
liud est, quam perpetua quæ-
dam ad delicias istas anhelatio.
Sed errant; Nihil enim est ali-
ud, quam consolatio quædam
naturæ, ac pura quædam refle-
xio, qua anima intuetur id, quod
agit, ac impedit, ne fiat aut fie-
ri quicquam possit; nec vera lux
obtrineatur, neque ad viam per-

(a) S. Thom. & Molina ibid.

fe.

fectionis fiat progressus. Anima est purus spiritus, neque se sentit; ita actus etiam interiores ac voluntatis, utpote ab anima proficiscentes ac spirituales, non sunt sensibiles, unde anima non cognoscit an amet, raroque sentit etiam an opere-

36. Interri inde posset, devotionem illam ac gustum sensibilem non esse DEUM, nec spiritum, sed a natura provenire; te nihilominus spernere eam nihilique facere ac interea constanter in oratione perseverare, ac permittere te manductioni Domini debere. Is enim lucem dabit in ariditatibus, ac tenebris.

37. Non credas, cum arida es ac tenebricosa, in praesentia DEI, per fidem & silentium, te
ni-

nihil agere, perdere tempus & otiosam esse, cum solummodo ad DEUM non attendere, secundum S. Bernhardum (a) summum sit otium: *Otiosum est non vacare DEO, imo negotium negotiorum omnium hoc est, & alibi dicit, otium illud animæ esse negotium negotiorum de DEO: Hoc otium magnum est negotium.*

38. Nec dicendum, animam esse otiosam: quoniam, si vel maxime active non operetur, operatur in ea Spiritus S. Ac præterea ne est quidem absq; omni activitate, cum operetur, quam spiritualiter, simpliciter ac intime. Esse enim attentam ad DEUM, ac credere in ipsum, sequi interuas ejus inspirationes re-

(a) Tom. 5. in tract. de vit. solit. cap. 8.
pag. 90.

recipere divinas ejus influentias
adorare ipsum in intimo suo cen-
tro, venerari eum pro volunta-
tis affectu, tollere tot ac tam
phantasticas imaginationes, quæ
tempore orationis occurrunt, ac
vincere cum suavitate ac con-
temtu tot tentationes: sunt
omnes veri actus, quanquam
simplices ac totaliter spirituales,
ac ferme imperceptibiles, ob in-
signem, qua eos producit anima,
tranquillitatem.

CAP. VI.

*Non debet anima inquietari, quod tene-
bris se videat circumdatam, quia
illæ sunt maxima felicitatis illius in-
strumenta.*

39. **D**UO sunt tenebrarum ge-
nera: infelices scilicet &
felices: Illæ sunt, quæ nascun-
tur

tur a peccato; suntque infelices, quod hominem ad æternum perferant præcipitium. Hæ sunt, quas DOMINUS in anima esse finit, ut fundetur, ac stabiliatur in virtute; & hæ sunt felices, quod illuminent animam, confirment, maioremque ei lucem præbeant; quo tamen turbari ac commoveri non debes; aut de solatio desperare, quod obscuram te videas ac tenebricosam, judicans, DEUM tibi deesse ac lucē quoque illam, quam antea experiebaris: quin tibi tunc constanter perseverandum est in oratione, cum manifestum sit signum, DEUM velle te per misericordiam suam introducere in interiorem semitam, ac felicem Paradisum. O quam fortunata eris, si eam amplecteris pace ac resigna

gnatione, tanquam instrumentis perfectæ quietis, veræ lucis, omnisque boni tui spiritualis.

40. Scias igitur viam tenebrarum esse proficientium, perfectissimam, tutissimam ac rectissimam; cum in iis DOMINUS collocet thronum suum. (a) *Et posuit tenebras latibulum suum.* Per eas crescit atque augetur lumen supernaturale, quod DEUS in animam infundit. Mediis in tenebris gignitur sapientia, & amor validus. Per eas anima annihilatur, ac consumuntur species, quæ impediunt rectam divinæ veritatis intuitionem. Hoc medio introducit DEUS animam per viam internam in orationem quietis, ac perfectæ contemplationis, quam adeo pauci experiri-

D

riun-

(a) *Psal. 18. v. 12.*

riuntur. Pereas denique purgat
DOMINUS sensus ac sensibili-
tates, quæ viam mysticam impe-
diunt.

41. Jam videas an amplecten-
dæ, magnique faciendæ tibi sint
tenebræ? Id, quod mediis inte-
nebris faciendum tibi est, nil
aliud est, quam credere, quod
stes coram DOMINO, inque ejus
præsentia; (id autem faciendum
tibi est suavi quadam, quietaque
attentione.) Nolle quicquam
scire, nec quærere delicias, te-
neritudines, aut sensibiles devo-
tiones, nec aliud velle peragere
quam divinum beneplacitum;
quia alias in tota vita tua nil face-
res, quam circulos, ac ne unum
quidem passum ad perfectionem
promoveres.

CAP. VII.

*Ut anima ad supremam pacem interiorē
pertingat, necesse est, ut DEUS eam
suo quoque purget modo, cum exer-
citia non sufficiant, nec mortificatio-
nes, quas ipsa propriis viribus susci-
pere potest.*

42. **Q**Uamprimum firmiter ti-
bi fuerit propositum,
mortificare sensus tuos exterior-
es; ut pergas ad altum perfe-
ctionis montem, ac unionem
cum DEO, Majestas ejus suam
admovebit manū, malas tuas in-
clinationes, appetitus inordina-
tos, vanam complacentiam, phi-
lantiam, aliaque occulta vitia,
quæ tu non cognoscis & regnant
tamen in intimo animæ tuæ, ac
impediunt divinam unionem
purgatura.

43. Nunquam pervenies ad

D 2

sta-

statum tam felicem, quamdiu fatigaris externis mortificationis ac resignationis exercitiis, donec interius DOMINUS hic te purget, teque suo exerceat modo, quandoquidem ipse solus novit, quomodo arcani purgari debeant defectus. Si perseveres constanter, nontantum te purgabit affectibus, & amore illo, quo adhæres bonis & naturalibus, & temporalibus, sed te purificabit etiam suo tempore supernaturalibus ac sublimibus, ut sunt communicationes internæ, raptus, ecstases interiores aliæque infusæ gratiæ, quibus fulcitur ac sustentatur anima.

44. Id omne DEUS in anima tua perficiet, mediante cruce & ariditatibus, cum tu libere ipsi das consensum mediante resigna-

gnatione, incedens per desertas
 istas ac tenebricosas vias. Id
 unum tibi agendum est, ne fa-
 cias quicquam ex sola & propria
 electione. Ita servabis optime,
 tuam libertatem, si facias id,
 quod tibi incumbit, te resignans
 cum quiete, quoties Dominus
 interius atque exterius te volue-
 rit mortificare; quandoquidem
 unum hoc est medium, ut anima
 tua capax esse incipiat divina-
 rum influentiarum (patiendi in-
 terea humiliter, quiete, ac pa-
 tienter interioriorem atque exte-
 riorem tribulationem) non autem
 poenitentiae, exercitia, ac mor-
 tificationes, solae, & quicquid
 propriis viribus aggredi potes.

45. Agricola majoris facit,
 herbas à se plantatas, quam re-
 liquas, quas sola genuit natura.

quod istæ nunquam ad maturitatem pertingant. Eodem modo acceptior Deo virtus est, quam seminat ipse, inque animam infundit (dummodo habeat se quasi submersa in suo nihilo, quæta, tranquilla, quæque in centrum suum secesserit & propriam electionem fugiat) omnibus reliquis virtutibus quas sua electione propriisque viribus acquirendas sibi sumserit.

46. Juvat imprimis, cor tuum præparare tanquam chartam albam, in qua divina sapientia formare pro arbitrio characteres queat. O quantum hoc erit animæ tuæ opus, si continuet per horas integras orationem, muta, resignata, humilis, nil agat, sciat nihil, nec quicquam velit intelligere.

CAP. VIII.

Ejusdem Argumenti.

47. **N**Ovo te exercebis conatu
ac molimine, sed non eo
modo quem hactenus præscri-
psimus, ut consensum tuum ad
recipiendas secretas ac divinas
operationes conferas, teq; Domi-
no huic erudiendū ac purifican-
dum permittas, id quod unicū
est medium, ut ignorantis tuis
ac dissolutionibus munderis ac
purgeris. Scias igitur, te sub-
mergi oportere in amaro quo-
dam doloris angorumque inte-
riorum ac externorum mari,
quorum tormina penetrabunt
in intimum animæ & corporis
tui.

48. Experieris te a creaturis
deseri, & ab iis quoque, quorum
in benevolentia ac commiseratio-

tione maximam in angustiis tuis fiduciam collocaveras; excabuntur facultatum tuarum, torrentes, ne vel formare discursum, vel bonam de DEO habere cogitationem valeas. Cœlum tibi videbitur æneum, ut lucem ab eo nullam tibi pollicearis. Nec solabitur te recordatio, tantam lucis, devotæque consolationis pluviam præterito tempore in animam tuam fuisse immissam.

49. Persequentur te inimici invisibiles scrupulis, suggestionibus libidinosis, immundis cogitationibus, facibus impatientiæ, superbiæ, furoris, maledictionis, ac blasphema Nominis divini, Sacramentorum, sanctorumque mysteriorum usurpatione. Senties teporem magnum,

gnum, tædium, ac fastidium rerum divinarum; obscuritatem & obfuscationem in intellectu, pusillanimitatem, confusionem & angustiam cordis, frigus & languorem in voluntate ad resistendum, ut festuca tibi videatur trabs. Tanta erit derelictio tua, ut videatur tibi pro te non amplius esse DEUS, quodque te omnis boni desiderii reddideris incapacem, unde quasi inter geminum conclusus murum, continua laborabis molestia & angustia, nec spem concipies ex tam tremenda oppressione evadendi.

50. Sed ne timeas: Nam id omne necessarium est, ad purgandam animam tuam eamque ad miseriæ suæ cognitionem perducendam, ut annihilationem.

D 5

omnium

omnium passionum & inordinatorum appetituum, quibus gaudebat antea, quasi manibus comprehendas. Denique quamdiu DOMINUS te non refrænat, ac purificat suo modo istis interioribus tormentis non projicies margaritam 'sensus in mare, quamdiu ejus curam geris externis exercitiis tuis & mortificationibus; nec veram inde lucem habebis, neque progressum ad perfectionem facies; unde in principiis persistes, anima que tua non perveniet ad amabilem quietem ac supremam pacem interiorem.

CAP. IX.

Non debet inquietari anima; aut retro reverti in via spiritali, quanquam videat se temptationibus oppugnari.

51. Adeo

51. **A** Deo vilis, adeo superba,
 adeo ambitiosa est propria
 nostra natura, adeoque sui ap-
 petitus & proprii iudicii ac opi-
 nionis plena est, ut nisi refræ-
 naret eam tentatio nullo plane
 remedio a perniciæ vindicari
 posset. D'OMINUS itaque com-
 miseratione commotus, videns
 miseriam nostram ac perversam
 inclinationem, permittit, ut
 veniant multæ contra fidem co-
 gitationes, horribiles tentatio-
 nes, vehementes ac molestæ
 suggestiones impatientiæ, su-
 perbiæ, gulæ, luxuriæ, furoris,
 blasphemæ, maledictionis, de-
 sperationis, infinitæqve aliæ, ut
 nos ipsos cognoscamus & humi-
 liemus. Horribilibus istis tenta-
 tionibus humiliat infinita ejus
 bonitas nostram superbiam, por-

rigitque in iis saluberrimam medicinam.

52. *Omnia opera nostra quæquam bona* (ut dicit Esaias) (a) *sunt tanquam pannus maculatus*, ob maculas vanitatis, satisfactionis, & amoris proprii. Neceſſe eſt, ut purificentur igne tribulationis, ut ſint munda, pura, oculisque divinis perfecte grata.

53. Propterea Dominus purificat animam, quam ipſe vocat, & ſibi propriam eſſe cupit, ſurdamentationis lima. Illa expolit eam a ferrugine ſuperbiæ, avaritiæ, vanitatis, ambitionis, præſumptionis ac philautiæ. Ea humiliat quoque eandem, tranquillat, exercet, facitque, ut propriam cognoſcat miſeriam. Per eam purificat, ac ſpoliat cor, ut
omnia,

(a) cap. 64. 6.

omnia, quæ facit, opera sint,
pura, & inæstimabilis valoris.

54. Multæ animæ cum gravissima illa patiuntur tormenta, turbantur, anguntur & inquietantur, videnturque sibi jamtum in hac vita sentire initium aliquod æternarum castigationum; si autem ex impatientia Confessorem conveniant, qui experientia destituitur, ille, tantum abest, ut solatio eas erigat, ut magis relinquat confusas & intricatas.

55. Credere necesse est, ne perdas pacem internam, esse, subtilitatem quandam misericordiæ divinæ, quando ita te humiliat, affligit, exercet; quoniam hoc medio pervenit anima ad profundam sui ipsius cognitionem, judicans se esse pessimam,

D 7

quam

quam maxime impiam & abominabilem in tota terra; unde humilis, submissa, ac se ipsam abominans in vita redditur. Quam felices forent animæ, si, quietæ, crederent, omnes istas tentationes a Diabolo quidem habere originem, a divina vero manurequiri, ut in spiritualibus ipsæ non nihil lucri atque utilitatis inde percipiant.

56. Dices autem, non esse opus dæmonii si per creaturas molestiam tibi exhibeat, sed a culpa ac malitia proximi provenire, qui gravis tibi fuerit, ac in te injurius. Scito aliam hanc esse, subtilem & occultam tentationem; quoniam, etiamsi Deus nolit alterius peccatum, intendit tamen in te effectum suum ac laborem, qui tibi ex alterius cul-

culpa nascitur, ut te videas obtinuisse patientiæ beneficium.

57. Si accipias ab homine quodam injuriam, duæ sunt ejus causæ, peccatum ejus, qui eam tibi infert, ac molestia quam tu pateris; peccatum est contra DEI voluntatem, ipsique displicet, etsi permittat; molestia est voluntati ejus conformis, vultque eam tui commodi gratia, unde eam tanquam ab ipsius manu debes accipere. Passio & mors CHRISTI DOMINI nostri erant effectus malitiæ & peccatorum Pilato, certum autem est, DEUM voluisse mortem filii sui, ut nobis esset remedium.

58. En quam utatur DOMINUS alterius culpa ad animæ tuæ commodum! O magnitudinem divinæ sapientiæ? Qvis poterit in-

in-

investigare abyssum secretorum
vestrorum, mediaque extraor-
dinaria, & obscuras semitas, per
quas ducit animam, quam vult
purgare, transformare, ac dei-
ficare.

CAP. X.

Ejusdem Argumenti.

§9 **U**T anima sit habitatio Re-
gis cœlestis, necesse est,
ut sit pura, & absque omni ma-
cularum genere. Propterea
DOMINUS eam purificat, tan-
quam aurum, igne horribilis ac
gravissimæ tentationis. Certum
est nunquam amare animam,
nec credere unquam magis,
quam ubi in istis versatur tenta-
tionibus, iisque affligitur ac fati-
gatur, quandoquidem illa du-
bia, illi timores, qui eam cir-
cumdant; seu credat, seu non
cre-

credat; seu consentiat, seu non consentiat; nihil sunt aliud quam subtilitates amoris.

60. Effectus, qui in ea remanent, idem evidenter indicant, qui plerumque sunt, nausea sui ipsius conjuncta cum profundissima magnitudinis ac omnipotentiae divinae cognitione; magna in DOMINO fiducia, quod ab eo debeat omni liberari damno & periculo; conjuncta cum multo majori vigore fidei, credentis ac confidentis, DEUM esse illum cui eas debeat vires ad sustinentationum istarum tormina, cum impossibile foret natura vel per unum horæ quadrantem illis resistere, tanta cum vehementia, ut interdum fieri solet, premensibus.

61. Cognoscere itaque debes
maxi-

maximam felicitatem tuam, esse
tentationem; unde, quo magis
te stringet, eo magis ea gaude-
bis potius cum pace, quam an-
geris, Deoque, pro beneficio,
in te collato, gratias ages. Re-
medium quod adhibendum Tibi
est in omnibus istis tentationi-
bus, & abominandis cogitationi-
bus; est tranquillo contemptu &
quieta dissimulatione eas rejice-
re, quoniam nil est, quod dæ-
monem, utpote superbum, ma-
gis angat, quam contemptus, &
cum videt, neque se ipsum, ne-
que id quod memoriæ suggerit,
aliquo loco haberi. Itaque cum
eo sic agere debes, ac si non id
sentires, ac persistere in pace,
tua absque perturbatione, mul-
tisque discursibus ac responsio-
nibus, cum nil sit periculosius
quam

quam invadere ipsum rationibus, quibus nos tam cito potest circumvenire.

62. Sancti ut ad suam pervenirent Sanctitatem, per molestum hoc tentationis medium, iverunt, & quo facti sunt Sanctiores, eo majoribus obnoxii fuerunt tentationibus. Imo postquam jam pervenerunt ad ipsam Sanctitatem ac perfectionem, permittit DOMINUS, ut tententur strenuis tentationibus, ut eo major sit ipsorum corona, ac reprimatur in ipsis spiritus vanitatis, vel saltem ne ejus ingressui concedatur locus, retinens eos ita tutos, humiliatos, ac de statu, in quo versantur, sollicitos.

63. Scias tandem maximam esse tentationem, esse absque tentatione; ideoque gaudendum

dum tibi est, quando ea te invadit, ac resistendum in pace, constantia, ac resignatione, quandoquidem, si vis servire Deo; & ad altam pacis interioris regionem pertingere, incedere debes per molestam hanc tentationis semitam; gravibus hisce armis indui; in hoc crudeli & abominando bello dimicare, ac ardenti hoc igne expoliri, purgari, renovari ac purificari.

CAP. XI.

Declaratur quid sit recollectio interior, & quomodo gerere se debeat anima in ea ipsa, ac in bello spirituali, quo diabolus eam in illa hora turbare nititur.

64. **R**Ecollectio interior est fides & silentium in præsentia DEI. Inde debes habitum ac-

acquirere, recolligendi te in ejus præsentia, amantissima quadam attentione, ut qui se DEO dedat, & cum eo uniat cum reverentia, humilitate ac submissione, intuens ipsum intra te in intimo animæ tuæ, sine forma, specie, modo aut figura; intuitione ac generali notitia fidei amoris plenæ, & obscuræ, absq; ulla distinctione perfectionis vel attributi.

65. Ibi stabis in attentione ac intuitione sincera, in advertentia tranquilla, plenaqve amoris erga ipsum DOMINUM, resignans te & manibus ejus permittens, ut constituat, ordinetque de te secundum beneplacitum suum, te ipsum autem non animadvertens, ac multo minus ipsam perfectionem. Ibi occludes sensus, DEO committens curam, omnis
bo-

boni tui, cum solitudine quadam, ac omnimoda oblivione omnium rerum hujus vitæ. Tandem fidem oportet esse puram absque imaginibus ac specie; simplicem absque discursibus, & universalem absque reflexione rerum distinctarum.

66. Oratio recollectionis interioris repræsentatur lucta illa quam Scriptura S. dicit per totam noctem fuisse inter Angelum & Patriarcham Jacobum, donec oriretur lux DEI, & hunc ille benediceret. Perseverandum enim est animæ, & luctandum cum difficultatibus, quas in interiore recollectione sentiet, nec desistendum donec Sol interioris luminis oriatur, ac Dominus benedictionem suam illi impertiat.

67. Quam-

67. Quamprimum te in via hacinteriore Deo tuo addixeris, totus infernus conspirabit contra te, cum unica anima quæ interiorius ad ejus præsentiam se recepit, gravius inimicis bellum, inferat, quam mille aliæ, exterius ambulantes. Norunt enim infinitū animæ internæ lucrum.

68. Majoris faciet Deus tempore recollectionis, pacem ac resignationem animæ tuæ, conjunctam cum varietate cogitationum intempestivarum, importunarum ac turpium, quam si bona habeas proposita, ac sensus tui magnopere afficiantur. Proprium conatum, quo resistere niteris cogitationibus, scias impedimento tibi fore animamque tuam inquietiorem, relicturum. Tua præcipuè inter-

terest, ut cum svavitate eas spernas, miseriam tuam cognoscas, Deoque tranquille molestiam offeras.

69. Qvanquam evadere cogitationum molestia nequeas, nec sentias lumen, solatium, aut spiritualia sensa, noli angi propterea, nec relinquere recollectionem, cum sint artes inimici: resigna te tunc fortiter, suffer patienter, & persevera in ejus præsentia; nam, quando hac ratione persistes, interius anima tua proficiet.

70. Crederes, quando æque arida es in fine orationis, quam in principio, defectum esse præparationis, teque nullum inde percipere fructum. Error est: Nam fructus veræ orationis non consistit in eo, ut gustes lucem
ha-

habeasque notitiam rerum spiri-
tualium, cum hæ etiam in in-
tellectu speculativo, vera virtute
& perfectione destituto, inveniri
possint. Consistit tantum in eo,
ut sufferas patienter & perseve-
res in fide ac silentio, ac persvasa,
quod sis in præsentia DOMINI,
reicias in ipsum cor tuum cum
quiete ac puritate mentis: Nam
quamdiu in hoc modo perseve-
rabis, habebis unicam illam præ-
parationem ac dispositionem,
quæ eo tempore tibi est necessa-
ria, ac fructum percipies infi-
nitum.

71. Bellum in hac interna re-
collectione est frequentissimum.
Ex una parte privabit te DEUS
sensibilitate, ut te probet, humi-
liet ac purget; Ex altera te inva-
dent inimici invisibiles continuis
E sug-

suggestionibus, ut te inquietent ac disturbent. Natura ipsa similiter te excruciat, cum ea semper sit spiritus inimica, quæ gustibus sensibilibus privata, debilis manet, melancholica, tædii-que plena, adeo ut sentiat infernum in omnibus exercitiis suis spiritualibus, orationis in primis, unde mirum quantum eam angit desiderium eam finiendi, ob molestiam cogitationum, lassitudinem corporis, somnum importunum, quodque sensus refrænare nequeat, quorum quisque, quantum in se est, sequi mallet gustus suos. Fortunatum te, si in medio hoc martyrio per severes.

72. Comprobat id omne celesti doctrina sua magna illa Doctoris, ac mystica Magistra-
S. Te.

S. Tereſia (a) in epiſtola, quam ad Episcopum Osmensem scripſit, ut eum inſtrueret, quomodo ſe gerere deberet in oratione ac in varietate importunarum cogitationum, quæ in hora illa eum invaderent, ubi dicit: *Necesse eſt ſufferre importunitatem, multitudinis cogitationum, & imaginationum importunarum, & impetus motuum naturalium; tam anima propter ariditatem, ac unionis ſolutionem, quam habet; quam corporis, ob defectum ſubmiſſionis, quam ſpiritui debet.*

73. Vocantur iſtæ ariditates ſpiritualium, ſed quæ ſunt utiliſſimæ illis, qui amplectuntur eas ac ſufferunt patienter. Si quis operam det, ut eas haud ægre ſufferre diſcat, infinitam ex hoc

E 2

la-

(a) 8. in epiſt. libro.

labore utilitatem capiet. Certum est, in recollectione diabolus multo sævius animam oppugnare cogitationibus, ut quietem ejus disturbet, ac removeat eam & ab alieneta dulcissima illa ac tutissima conversatione interiori, immittens ipsi horrorem ut eam deferat, anima se sæpissime eo referente non aliter, quam si ad rigorosissimum raperetur tormentum.

74. *Cum id intelligunt (dicit in allegata epistola Sancta) aves, hoc est demones, pungunt, vexantque animam imaginationibus, & importunis cogitationibus & inquietudinibus, quas in ea hora affert demonium, transferens cogitationem & convertens ab una parte ad alteram, & quasi a tergo cogitationis penetrat ad cor, nec minimus est orationis fructus*

Elus, sufferre molestias istas ac importunitates patienter. Hoc nil aliud est quam offerre se in holocausto, i. e. totum sacrificium igne absumitur, nec ejus pars ulla servatur. En quantopere animet coelestis illa Magistra ad sufferendas, ac patiendas cogitationes, ac tentationes, quoniam geminam afferunt utilitatem, si quis iis non assentiatur.

75. *Qvo magiste exercebis in rejiciendis cum suavitate vanis illis cogitationibus, eo majoribus coronis cinget caput tuum DOMINUS, & quanquam videaris tibi nil agere, depone errorem. Nam admodum placet DOMINO bonum in oratione desiderium cum firmitate stabilitate constantia conjunctum.*

76. *Hac enim in re versari (concludit Sancta) nilque inde perci-*

pere fructus, non est temporis jactura, sed magnum lucrum, quoniam laboratur absque proprio commodo & tantum ad gloriam DEI; & quanquam videatur fatigatio varia & inutilis; non ita se habet, sed evenit idem filiis, qui laborant in villis Patrum suorum, quanquam enim vesperi non recipiant mercedem diei, anno tamen exacto fruuntur omnibus. Vide jam, quam comprobet Sancta pretiosa doctrina sua ea, quæ nos dedimus, præcepta.

CAP. XII.

Ejusdem argumenti.

77. **D**EUS non amat eum qui plurimum agit, plurimum sentit, & maximum monstrat affectum, sed qui plus patitur, si oret cum fide ac reverentia, credens, se in divina

vina consistere præsentia. Verissimum est; Auferre animæ orationem sensuum ac naturæ, rigorosum esse martyrium, sed DOMINUS gaudet ac lætatur in pace illa, cum ita est quieta & resignata. Eo tempore non utaris oratione vocali, quoniam quantumvis etiam bona in se sit ac sancta, manifestum tamen est, esse tentationem, si tunc usurpetur, ac quærit per eam inimicus, ut DEUS ad cor non loquatur, sub prætextu, quod sensus tui non afficiantur ac tempus perdas. Non spectat DEUS multa verba, sed finem, an is sit purificatus. Maxime sibi satisfactum, suamque gloriam maxime tunc promotam, ducit, cum videt animam in silentio, desiderii plenam, hu-

milem, quietam & resignatam.
Ambula, persevera, ora & tace.
Nam ubi non invenies sensum,
invenies portam ut introeas in
tuum nihilum, cognoscens
quod nihil sis, nihil valeas nec ha-
beas bonam cogitationem ullam.

79. Quot ingressi sunt felicem
hanc orationis ac recollectionis
interioris praxin, & ab ea ite-
rum destiterunt, obtendentes,
se non sentire gustum, perdere
tempus, cogitationibus pertur-
bari, hoc orationis genus pro
ipsis non esse; quia enim nul-
lum DEI sensum inveniant, se
nec posse discurrere, sed tan-
tum credere, tacere & habere
patientiam. Id omne nihil est
aliud, quam quod ex ingrati-
tudinē venientur gustus sensibiles
& amore proprio abrepti quæ-
rant

rant seipsos, non DEUM, quod grave sit, aliquantum sufferre molestiæ ac ariditatis, nullo ad damnum, quod faciunt, habito respectu, dum pro minimo actu reverentiæ erga DEUM, media in ariditate, accipere possent æternum præmium.

80. Dixit DOMINUS venerabili Matri Franciscæ Lopez Valenzienti, Sanctimoniali Ordinis tertii S. Francisci, tria, quæ recollectioni interiori magnum lumen accendunt. Primo, quadrantem horæ orationi insumtum cum recollectione sensuum, ac facultatum animi, & cum resignatione, & humilitate plus juvare animam, quam quinque dies qui consumantur in exercitiis pœnalibus ciliciorum disciplinarum, jejuniorum ac dormitionis super asses; cum his omnibus corpus affligatur, re-

E S

col-

collectione autem purificetur anima.

81. Secundo magis placere divina Majestati, si quis una saltem hora ipsi det animam inquietam ac devotam orationem, quam si magnas instituat peregrinationes, quandoquidem oratione iuvat se pariter, & eos pro quibus orat; magna DEO est voluptati ac meretur magnum gloria gradum; in peregrinatione autem plerumque distrabitur anima, evagantur sensus ac debilitatur virtus, reliqua pericula ut taceantur.

82. Tertio orationem continuam esse, si quis corde semper ad DEUM directo sit, animamque, ut sit interior, debere potius ambulare cum affectu voluntatis, quam cum defati.

fatigatione intellectus. Hac omnia leguntur in ejus vita. (a)

83. Quo magis gaudet anima amore sensibili, eo minus gaudet in ea DEUS, & contra, quo minus gaudet anima amore isto sensibili, eo magis gaudet DEUS in ipsa. Ac scias, in Deum defigere voluntatem, repulsis cogitationibus ac tentationibus, in maxima, qua fieri potest quiete, sublimem orandi modum esse.

84. Finem huic capiti imponam, cum te liberavero communi eorum errore, qui dicunt, in interiori hac recollectione, aut oratione quietis non operari facultates, animamque esse otiosam absque ulla activitate.

E 6

Ma-

(a) Tom. 2. Chron. S. Job. Bapt Religios. Francisc. ex calc., fol. 687.

Manifestus hic eorum error est, qui parum sunt experti; quandoquidem, etsi non operetur per memoriam, nec per secundam intellectus operationem, quæ est iudicium; nec per tertiam, quæ est discursus; operatur tamen per primam ac principem intellectus operationem, nempe per simplicem apprehensionem, sancta fide illuminatam, & adiutam Spiritus S. donis. Ac voluntas attendit potius continuationi unius actus, quam multiplicationi plurium, etsi tam actus intellectus, quam voluntatis sint simplices, imperceptibiles ac spirituales, adeo ut eos vix cognoscat anima, multo minus autem ad eos reflectat, eosque intueatur.

CAP. XIII.

*Quid agendum sit anima in recollectione
interiori.*

85. **I**Ta accedere debes ad orationem, ut totum te divinis committas manibus cum perfecta resignatione, actum faciens fidei, credens, quod in divina te sis præsentia, permanens deinde in sancto illo otio cum quiete, silentio & requie; ac procurans denique ut continues toto die, toto anno, totaque vita primum illum contemplationis actum per fidem & amorem.

86. Nil attinet multiplicare istos actus, aut repetere sensibiles affectus. Impediunt enim puritatem actus spiritualis ac perfecti, qui est voluntatis: cum suavia illa sensa non tantum sint

imperfecta (ob reflexionem, qua fiunt, ob satisfactionem propriam seu oblectationem in proprio facto, ac consolationem, exteriorem, qua quæruntur, anima foris evagante ad exteriores facultates,) sed nec opus sit eos actus renovare, ut optime, dixit mysticus Falconi in sequenti similitudine.

87. *Si amico daretur margarita, quadam, semel tantum ipsi tradetur, non autem ejus donatio quotidie quasi repeti deberet, ac dici (DOMINE, dono tibi do hanc margaritam, DOMINE, dono tibi do hanc margaritam) sed relinquitur amico, & non iterum aufertur; nam dum non aufert, nec auferre desiderat, semper alteri eam dono dedit.*

88. Eodem modo: facta semel dedicatione ac resignatione
amo-

amoris plena in voluntatem divinam; non alia re opus est, quam continuatione. Non autem repeti debent novi ac sensibiles actus, dummodo non auferas ipsi margaritam semel traditam, commisso gravi quodam contra divinam ejus voluntatem peccato; quanquam foris te exerceas in operibus externis tuæ vocationis, ac conditionis: in iis enim perficis voluntatem divinam, ac ambulas in continua & virtuali oratione. (a) *Semper orat, (dicit Theophylactus) qui bona agit, nec orare intermittit, nisi cum intermittit esse justus.*

89. Spernere igitur debes omnes istas sensibilitates, ut anima tua stabiliatur & acquirat habitum interiorem recollectionis, qui

(a) *Sup. cap. 5. ad Thess.*

qui tantæ est efficaciam, ut solum propositum ad orationem accedendi excitet vivam Dei præsentiam, quæ est præparatio orationis jamjam futuræ; vel, ut clarius dicatur, nil aliud est, quam efficax orationis continuæ continuatio, in qua stabiliri debet. Contemplativus.

90. Quam bene hanc lectionem exercuit venerabilis mater de Cantal filia spiritualis S. Francisci Salesii, ac Fundatrix Ordinis Visitationis in Gallia, in cuius vita fol. 29. inveniuntur sequentia, quæ ad Magistrum suum scripsit, verba: *Clarissime Pater! Non amplius ego sentio totalem illam deditiorem ac dulcem illam confidentiam, quin imo ne ullum quidem ejus actum elicere queo. Id equidem verum est, quod*

quod illa virtutes solidiores firmioresque mihi videantur, quam unquam alias; spiritus meus in intimo maxime fundo suo habet se in simplicissima quadam unitate, non unit se tamen, quia cum producere vult actus unionis (producit autem sapius) certis temporibus sentit violentiam, ac clare videt, quod non possit se unire, sed malit esse unitus. Optaret anima, ut hac unionem uti sibi liceret ad obeundum exercitium matutinum, & sancta missa, ad preparandum se ad communionem, ad agendas gratias, pro omnibus beneficiis, denique omnibus in rebus vellet tantummodo persistere in illa simplicissima unitate spiritus, nec aliorum obtutum vertere (a). Responsurus ad hæc omnia Sanctus Magister, id approbat eamque ad continuationem-

(a) In vita ejus fol. 95. lib. 3. c. 3.

nem ita inducit, ut in memoriam simul ipsi revocet, quod requies DEI subsistat in pace.

91. Alia vice hæc verba ad eundem Sanctum perscripsit: *Cum moverem me ad faciendos actus simplici intuitione mea, totali resignatione, & annihilatione in DEO speciales, divina ejus bonitas me reprehendit, & cognoscendum dedit, id non nisi ex amore mei ipsius provenire, meque eo ipso animam meam offendere.*

92. Errorem itaque deponas, & cognoscas quis sit perfectus, ac spiritualis orandi modus, ac perdiscas inde, quid agendum tibi sit in interiori recollectione, sciasque, quod conducat, ad obtinendam amoris perfectionem, ac puritatem, si abrum-
patur quasi multiplicatio sensibi-

bilium & ferventium actuum, anima manente quieta, & in interni illius silentii requie. Cum teneritudo, dulcedo ac svavia, sensa, quæ anima in voluntate percipit, non sint purus spiritus, sed actus cum sensibilibus naturæ permixtus. Amor in iis perfectus est, sed gustus, sensibilis, qui distrahit animam, eique nocet, ut dixit DOMINUS venerabili Matri Cantaliensi.

93. Quam felix erit anima tua, & quam bene applicata, si in seipsam intimius intromissa, persistat in suo nihilo ibique in centro, ac in parte superiore, non advertens quid agat; an sit recollecta nec ne; Bene, an male ambulet; operetur, an non operetur; nec observans nec cogitans, nec attendens ul-

li rei sensibili. Credit tunc intellectus actu puro & amat voluntas amore perfecto, absque ullo impedimenti genere, imitans actum illum purum & continuatum contemplationis & amoris, quem Sancti habere dicunt Beatos in cœlo, sine differentia alia, quam quod illi a facie ad faciem eum ibi sint visuri, hic anima sub velo fidei obscuræ.

94. Quam paucæ animæ pertingunt ad perfectum istum orandi modum, quod non satis penetrent in cognitionem æternæ hujus recollectionis ac silentium mysticum, quodque non spolient se imperfecta reflexione, gustuque sensibili! O utinam anima tua se totam exponeret prædæ, absque sollicita & cogitabunda, ne sui ipsius qui-

quidem, advertentia, sancto illi
ac spirituali otio, diceretque,
cum S. Augustino: *Sileat anima
mea & transeat se, non se cogi-
tando.* (a) Taceat, & nil agere
velit, nec cogitare de re ulla,
anima mea, obliviscatur sui ipsi-
us, & submergat se in fide hac
obscura. Quam tuta, quam
salva foret, quanquam videretur
sibi esse in nihilo, ac per-
dita.

95. In hac doctrina coronidis
loco fit epistola, quam scripsit
illuminata mater de Cantal ad
insignem aliquam DEI servam
(b) *Concedebat mihi divina bonitas
(dicit illa) hunc orationis modum,
ut simplici quadam DEI intuitione
sentirem me totam ipsi dicatam, in ipso*
ab-

(a) *Confess. l. 9. c. 10. p. 59. conf. 2.*

(b) *In vita ejus l. 3. cap. 89. fol. 289.*

absorptam, & quiescentem. Continuabat mihi semper hanc gratiam, quanquam per meam infidelitatem, me opponerem, locum concedens timori, ac credens me esse inutilem in hoc statu; quamob causam, cum ego ex mea parte agere aliquid vellem, omnia perdebam, & impresentiarum etiam eodem me interdum oppugnari video timore, quanquam non tam in oratione, quam in reliquis exercitiis, in quibus semper nonnihil operaturus, actus elicio, quanquam probe cognoscam, quod e centro meo exeam dum eos elicio, ac specialiter videam, simplicem hanc DEI intuitionem, esse adhuc unicum meum remedium & adjumentum in omnibus meis laboribus, tentationibus, vitæque hujus casibus variis.

96. Et profecto, si sequi vellem impulsus meum internum, non alio
ute-

uterer medio in omnibus rebus, nulla plane excepta; nam quando animam meam actibus, discursibus & resignationibus confirmare ac corroborare cogito, tunc me dispono ad novas tentationes & angustias. Ac propterea id peragere nequeo absque insigni violentia, quae me in sicco relinquit, unde necesse mihi est, reverti celeriter ad simplicem hanc resignationem, cognoscens, DEUM eo pacto mihi ostendere, se velle ut penitus impediatur anima mea operationes, cum divina ejus activitas totam operationem sibi vindicare mallet. Et fortasse non requirit a me aliud, quam simplicem hanc intuitionem in omnibus exercitiis spiritualibus, in omnibus molestis, tentationibus & afflictionibus, quae in hac vita obtingere mihi possunt. Et verum est, quod eo mihi omnia succedant melius, omnesque afflictiones
mea

mea magis evanescent subito, quo magis spiritum meum hoc medio teno quietum. Et Beatus meus Pater S. Franciscus Salesius id mihi saepe numero affirmavit.

97. *Nostra defuncta mater, Superior (a) me incitabat, ut persisterem immote in hac via, nec quicquam timerem in hac simplici DEI intuitione: dicebat mihi, id sufficere, quoque, sit major nuditas & quies in DEO, eo inde maiorem suavitatem ac vires accipere animam, cui curandum est, ut sit tam pura ac simplex, ut nullum aliud habeat fulcrum, quam in DEO solo.*

98. *Memini occasione hujus discursus, paucis abhinc diebus DEUM mihi communicare lucem, qua ita mihi imprimebatur, ut absque velo ipsum intueri mihi viderer. Erat autem*

(a) *Fuit Mater Maria Casteliensis.*

tem illa lux, quod ego non debeam,
 unquam observare meipsam, sed quod
 oclusis incedere debeam oculis, ama-
 to meo innixa, nec cupida viden-
 di aut sciendi viam, per quam me
 ducit, nec cogitans de re ulla, nec
 requirens ab ipso gratias seu dona gra-
 tiosa, sed sincere persistens, tota
 perdita & in ipso quiescens. Hacten-
 us mystica illa & illuminata Ma-
 gistra, cujus verbis nostra doctri-
 na confirmatur.

CAP. XIV.

Declaratur, quomodo anima in presentia
 DEI constituta cum perfecta resigna-
 tione, per actum fidei purum, incedat
 semper in virtuali & acquisita
 Contemplatione.

99. **D**ices mihi (uti jam multæ
 mihi dixerunt animæ)
 quod, ubi te ipsam DEO tradide-
 ris

F

ris

ris cum perfecta resignatione, mediante actu fidei puro jam indicato: non merearis neq; proficias, cum cogitatio ita evagetur, ut in DEŭ defixa manere nequeat

100. Non desperes de desolatione; Neque enim perdisti tempus, nec meritum, multo minus autem intermittis orationem, qvanquam non sit necessarium, ut omni illo recollectionis tempore, actualiter de DEO cogites: sufficit sub principio attentionē habuisse, modo nō a proposito desistas, nec revoces actualē intentionē, quam habueras. Ut ille qui auscultat missam, ac recitat officium divinum, adimplet optime quod est muneris sui, virtute primæ illius actualis intentionis, qvanquam postea non perseveret, ac cogitatio-

tionem actualiter in DEUM defixam teneat.

101. Ita affirmat sequentibus verbis Angelicus Doctor S. Thomas (a) *Ille sola orantis prima intentio & cogitatio de DEO valorem ac vim habet ut toto reliquo tempore sit vera oratio impetratoria & meritoria, quanquam omni illo tempore, quo durat oratio, non adsit actualis DEI consideratio.* Jam vide an Sanctus clarius & ad nostrum scopum accommodatius loqui possit.

102. Atque adeo semper durat oratio (ut idem Sanctus dicit,) quanquam imaginatio infinitis circumvagetur cogitationibus, modo eas nolit, nec locum iis relinquat nec orationem intermitat, nec mutet primam intentionem

F 2 nem

(a) 2. quest. 82. art. 13. ad 1.

nem sistendi se coram DEO. Ac certum est, quod eam non mutet, quamdiu iis locum non relinquit. Unde recte infertur, quod perseveret in oratione, quanquam facultas imaginativa variis ac involuntariis cogitationibus circumvagetur. In spiritu & veritate (dicit Sanctus loco antea citato) orat. ille, qui ad orationem accedit cum spiritu & intentione orandi quanquam postea suam ob debilitatem & miseriam cogitatione evagetur. *Evagatio vero mentis, quæ fit præter propositum, orationis fructum non tollit.*

103. Sed dices mihi, te illo minimum tempore, quo coram DEO consistis, non in memoriam revocare, aut crebrius repetere debere illa verba; DOMI-
NE

NE tu es in me & vellem ego me totam tibi tradere. Respondeo, necesse non esse, sed, quoniam voluntatem habes, orationem facienti, & hunc in finem in illum locum te recepisti, fides & intentio tibi sufficit, & illæ semper perseverant, & quo simplicior est illa memoria absque verbis & discursibus, eo est purior, spiritualior, interior, Deoque dignior.

104. An non foret inconueniens, ac modicæ signum reuerentiæ, si stans coram Rege, iteratis vicibus ipsi diceret: DOMINE, credo quod hic sit Majestas vestra. Id ipsum hic quoque contingit. Oculo puræ fidei anima videt DEUM, in eum credit, ac in ejus consistit præsentia, atque adeo, quando credit anima, nil attinet

net dicere : *Mi DEUS*, *hic* 101;
sed credere necesse est; uti cre-
dit, cum, tempore orationis ad-
ventante, fides ac intentio e-
am comitantur ac perducunt ad
contemplationem DEI per pu-
ram fidem, & perfectam resigna-
tionem.

102. Adeoque, quamdiu non re-
tractas illam fidem, & intentio-
nem in resignatione persisten-
di, incedas semper in fide,
& resignatione & consequenter
in oratione, & in virtuali & ac-
quisita contemplatione, quan-
quam id non sentias, nec in me-
moriam tibi versetur, aut novos
actus & reflexionem elicias.
Quemadmodum Christianus,
nupta, & monachus, etiam si
non constituent novos actus
aut

aut recordentur, hic suæ pro-
fessionis, dicens: Ego sum Mo-
nachus; ista matrimonii, dicens:
Ego sum nupta; ille baptisimi,
dicens: Ego sum Christianus;
non tamen propterea vel hic de-
finit esse baptizatus, vel ista nu-
pta, vel ille monachus. Chri-
stiano tantum incumbit, ut fa-
ciat bona opera ad probandam
fidem suam, utque credat re,
magis quam verbis; nupta o-
stendere debet fidem, quam ma-
rito promisit, ac monachus obe-
dientiam, quam in manibus su-
perioris sui professus est.

106. Eodem modo anima,
interior cum semel animum in-
duxit credere quod DEUS in ipsa
sit, seque nec velle nec operari,
nisi propter DEUM, hac fide &
intentione contenta esse debet

in omnibus operibus suis & exercitiis, nec formare, aut repetere novos actus illius fidei, & ejusmodi resignationis.

CAP. XV.

Ejusdem Argumenti.

107. **V**Era hæc doctrina non tantum inservit tempori orationis, sed etiam post eam noctu, interdiu, omnibusque horis, inque omnibus exercitiis quotidianæ tuæ vocationis, tuique muneris ac status. Si autem dices mihi, te sæpius per diem non meminisse hujus resignationis, nec eam renovare; Respondeo; etiam si tibi videaris, ab ea recedere, cum vacas quotidianis officii tui occupationibus, quales sunt studere, legere, prædicare, comedere, bibere, ne-

80-

gotiari aliæque similes actiones; erras tamen, cum per has ab illa nō exeas, nec intermittas perficere voluntatem divinam, ac incedere in virtuali oratione, ut dicit S. Thomas.

108. Nam omnes hæ occupationes non sunt contra ipsius voluntatem, nec contra tuam resignationem, cum certum sit, DEUM velle ut edas, studeas, labores, negotieris &c. Unde si vel maxime vaces illis exercitiis, quæ ipsius voluntati, gustuique sunt conformia, tamen nec ab ipsius præsentia, nec a tua resignatione dimoveris.

109. Si autem in oratione aut extra eam diverteres te ac distraheres voluntarie præsentique animo, passione quadam abreptus; tunc bene tibi consules si

F 5

ad

ad DEUM te revolvās, & ad divinam ejus præsentiā, renovans purum fidei & resignationis actum. Non necesse tamen est, ut actus hosce instituas, quando es in ariditate. Ariditas enim bona & sancta est, nec potest animæ, utcunque rigorosa, auferre divinam præsentiā, quæ consistit in fide stabilita. Nunquam ariditatem vocare debes distractionem, cum in incipientibus sit defectus sensibilitatis, in provectoribus abstractio, quæ mediante, si constanter eam amplectaris, quieta in tuo nihilo consistens, interior fiet anima tua & mirabilia in ea DOMINUS operabitur.

IIIO. Procura igitur ne finita oratione, donec ad eam revertaris, distraharis ac divertaris; fed

sed ut incedas, resignata totaliter in divinā voluntatē, ut struat in te ac destruat, pro divino beneplacito suo, tuque fiduciam in eo, tanquam amantissimo Patre, colloques. Ne revoces unquam hanc intentionem, & quanquam te applies ad perficienda ea, quæ sunt tui, in quo Deus te collocavit, status, semper persistes in oratione in præsentia DEI & in perpetua resignatione. Nihilominus dixit, S. Joh. Chrysostomus (a) *Justus non intermittit orare, nisi intermittit esse justus. Semper orat, qui semper bene operatur & bonum desiderium est oratio, & si desiderium est continuum, continua etiam est oratio.*

III. Percipies omnia e claro hoc simili. Cum quis, Romam

F 6

ten-

(a) *Super s. ad Thessal.*

tendens, viam ingreditur, omnes, quos in itinere illo facit, passus sunt voluntarii, nec tamen necessarium est, ut ad singulos passus suum declaret desiderium, aut eliciat novum voluntatis actum dicendo: *Romam tendo, eo Romam*, quandoquidem virtute primi illius actus, quo Romam direxit iter, perseverat semper in ipso voluntas, adeo ut ambulet, etsi id non dicat, quamquam non ambulet ita, ut non etiam velit. Porro exemplum hoc evidenter comprobatur proficiscentem illum uno solo voluntatis actu, unoque velle, & progredi, & loqui, & sentire, & videre, & discurrere, & comedere, aliisque diversis operationibus vacare, quæ interim nec primam ejus voluntatem, nec

nec actualem versus Romam,
progressum interrumpant.

112. Eadem ratione res se ha-
bet cum anima contemplativa.
Sicertū ipsi fuerit semel delibera-
tumque, facere voluntatem DEI,
ac persistere in ipsius præsentia,
sustentat se continuo in illo actu,
quamdiu eum non revocat,
quanquam occupetur audiendo,
loquendo, comedendo, & quo-
cunque alio bono opere, & exer-
citio externo suæ vocationis, pro-
priique status. Hæc omnia,
paucis verbis expressit S. Tho-
mas de Aquino: (a) *Non enim,*
oportet, quod, qui propter DEUM
aliquoditer arripuit, in qualibet par-
te itineris de DEO cogitet actu.

F 7 113. Di-

(a) *Contra Gentil. l. 3. cap. 138. num. 2.*
& 3.

113. Dices, omnes Christianos in hoc exercitio incedere, cum omnes fidem habeant, possintque, quanquam non sint interiores, exequi hanc doctrinam, illi præcipue, qui per externam meditationis ac discursus viam incedunt? Verum est, omnes Christianos habere fidem, præcipue autem illos qui meditantur & considerant. Sed fides eorum, qui per viam internam incedunt, longe diversissima est; Est enim fides viva, universalis, & indistincta, & per consequens magis practica, magis viva, efficax & illuminata; quandoquidem spiritus S. illuminat præ cæteris animam optime dispositam; illa autem semper est optime disposita, quæ intellectum tenet relictum; quando-

doquidem secundum mensuram recollectionis illuminat. Spiritus divinus. Et quanquam non negetur, Deum in meditatione lumen aliquod communicare, id tamen adeo parvum est, & ab illo, quod intellectui relecto in fide pura & universali communicat, non minus distat, quam duæ aut tres aquæ guttulæ a mari universo; quandoquidem enim meditatione communicantur duæ aut tres veritates particulares animæ, sed in recollectione interiori & in exercitio fidei puræ & universalis, sapientia illa Dei, quæ se ipsi communicat in obscura illa, simplici, generali, & universali notitia, est mare quoddam abundantiae.

II4. Si-

114. Similiter, & resignatio in animabus istis est perfectior, cum nascatur ab interno & infuso vigore, qui quo diutius internum fidei puræ exercitium, cum silentio & resignatione, continuatur, eo magis crescit: Eo modo, quo crescunt dona divini Spiritus in animabus contemplativis, ut, si vel maxime inveniantur etiam dona hæc divina in omnibus illis, qui sunt in statu gratiæ, sint tamen, quasi mortua & absque viribus, & infinite ferme distent ab illis, quæ regnant in contemplativis, quorum est major illuminatio, vivacitas & efficacia.

115. Inde persuasum habebis, animam internam, quæ habitum acquisivit horas suas oratio-

tio-

tioni assignatas quotidie obeundi cum fide & resignatione, quam tibi dixi, continuo ambulare in præsentia DEI. Gravissimam hanc ac veram doctrinam docent omnes sancti, omnes experti, omnes mystici magistri, quia omnes unum eundemque habuerunt magistrum, nempe Spiritum divinum.

CAP. XVI.

Modus quo intrari potest in recollectionem internam per sanctissimam CHRISTI DOMINI nostri humanitatem.

116. **D**UO tradunt modos Theologi, penitus contrarios. Dicunt quidam semper in meditatione ac consideratione mysteriorum passionis CHRISTI versandum esse; alii in oppositum.

tum extremum delapsi, docent meditationem myſteriorum vitæ, paſſionis & mortis Salvatoris, non eſſe orationem neque ejus recordationem, ſed orationem ſolummodo vocandam, eſſe altam elevationem in DEUM, cujus divinitatem contemplatur anima in quiete & ſilentio.

117. Certum eſt, CHRISTUM DOMINUM noſtrum eſſe viam, portam, ac ſemitam ut ipſe id proprio expreſſit ore: *Ego ſum via, veritas & vita*; (a) animamque, antequam idonea fiat, quæ intret in præſentiam divinitatis ſequæ cum ipſa uniat, lavari debere pretioſo redemptoris ſanguine; ac divitiis paſſionis ejus adornari

118. Eſt

(a) *Joh. 14.*

118. Est CHRISTUS DOMINUS
 noster doctrina sua suoque,
 exemplo, lux, & speculum, Dux
 animæ, via & unica porta, ut
 intromittamur in illa vitæ æter-
 næ pascua, & in immensum di-
 vinitatis mare. Unde infertur,
 non debere penitus deleri me-
 moriam passionis ac mortis Sal-
 vatoris. Et verum etiam est,
 animam, quanquam ad altissi-
 mam mentis elevationem per-
 tingat, non separare debere,
 penitus sanctissimam humanita-
 tem. Sed inde non infertur ani-
 mam internæ recollectioni as-
 fvetam, quæ discursum forma-
 re amplius nequit, semper ver-
 sari debere in meditatione &
 consideratione (ut affirmant re-
 liqui Theologi) Sanctissimorum
 Salvatoris mysteriorum. San-
 ctum

Etum & bonum est meditari, & utinam omnes mundani id exercerent. Ac debet etiam anima, quæ cum facilitate quadam meditatur, discurret & considerat, relinqui in hoc statu, nec protrahi; ad alium altiore, quam diu in meditationis statu invenit nutrimentum & utilitatem.

119. DEO soli competit, non manuductioni spirituali, ut promoveat animam a meditatione ad contemplationem; quoniam nisi DEUS eam vocet, per specialem quandam gratiam, ad hunc orationis statum, nihil agat Ductor cum omnibus suis dogmatibus & cum omni sua scientia.

120. Ut itaque medio tutoque loco consistamus, ac fugiamus duo illa extrema adeo contraria: non debere deleri, aut separari
pe.

penitus humanitatem; & eam, non continuo ob oculos habendam esse; præsupponendum nobis est, duos esse modos attendendi sanctæ humanitati, ut per divinam portam intremus, quæ est CHRISTUS, bonum nostrum. Primus est, si consideremus mysteria ac meditemur actiones vitæ, passionis & mortis Salvatoris. Secundus si de ipso cogitet, mediante applicatione intellectus, pura fides aut memoria.

121. Quando anima tendit ad perfectionem & mediante recollectione interiori redditur interior, tempore aliquo meditationi mysteriorum, jam cognitorum, insumto; tunc conservat fidem & amorem erga verbum incarnatum, estque animo ad omnia ipsius causa peragenda

da

da parato, quæcunque ab illo sibi inaspirentur, secundum præcepta ejus operans, etiam si ea non semper oculis suis proponat. Quemadmodum qui filio diceret, ne unquam defereret patrem suum, eum non obstringeret, ut semper oculos in ipsum defixos teneat, sed tantummodo ut semper eum in memoria sua conservet, ut suo loco ac tempore debita ipsi officia præstet.

122. Anima igitur interiorem recollectionem, mediante experti ductoris judicio, ingressa, non opus habet, ut intret per primam portam meditationis mysteriorum, ita, ut in ipsorum meditatione continuo versetur; quia nec facere id poterit absque magna intellectus defatigatione, neque opus habet istis discursibus, cum hi tantum sint media

eo perveniendi, ut anima credat id, quod jam consecuta est.

123. Secundus autem ille est modus nobilior, spiritualior, magisque proprius animabus hisce proVectioribus in recollectione interiori; ut intrent per humanitatem CHRISTI DOMINI nostri, ejusque conservent memoriam; intuentes nimirum istam humanitatem, ejusque passionem per actum fidei simplicem, ipsum amantes, & memores, eum esse divinitatis tabernaculum, principium & finem nostræ salvationis, nostrique gratia natum, passum, ac ignominiosa morte affectum esse.

124. Hic est modus, quo proficiunt animæ interiores, ita ut hæc sancta, pia, velox, & instantanea humanitatis, recordatio, ob-

obstaculo esse nequeat cursui internæ recollectionis, nisi forte contingat, ut anima orationem ingressura, sentiat se recollectam, nam tunc melius erit continuare recollectionem & excessum mentalem. Sed ubi non est recollecta, simplex & velox humanitatis Verbi divini recordatio impedimento non est altissimæ & elevatissimæ animæ, vel abstractissimæ & maxime transformatæ.

125. Hic est modus, quem confirmat S. Tereſia in contemplativis, quique aufert ac rejicit tumultuosas Scholasticorum, quorundam opiniones. Hæc est via recta, tuta, & absque periculo, quam DOMINUS multas docuit animas, ut ad requiem & sanctum contemplationis otium pervenirent.

126. Sistat se igitur anima, quando intrat in recollectionem, ad portas divinæ misericordiæ, quæ est amabilis & suavis memoria crucis, & passionis Verbi illius, quod factum est homo, & mortuum ex amore. Stet hic humiliter, resignata in voluntatem divinam, quicquid de ipso facere voluerit Majestas DEI, & si a sancta hac dulcique memoria statim feratur ad oblivionem, non necesse est, ut novam instituat repetitionem, sed ut in silentio ac quiete coram DOMINO persistat.

127. Mire favet huic nostræ doctrinæ Paulus in epistola, quam ad Colossenses scripsit, ubi eos & nos adhortatur, ut si edamus, bibamus, aut faciamus aliquid, sit in nomine JESU CHRISTI,

G

STI,

STI, & ipsius gratia. *Omne quodcunque facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine DOMINI JESU CHRISTI facite, gratias agentes DEO, & Patri per ipsum.* Utinam omnes inciperemus per JESUM CHRISTUM, & in ipso tantum, & per ipsum pertingeremus ad perfectionem!

CAP. XVII.

De silentio interno & mystico.

128. **T**Riplex silentii genus est. Primum verborum, secundum desideriorum, tertium cogitationum. Primum est perfectum, perfectius secundum, perfectissimum tertium. Primo, quod est verborum, acquiritur virtus; secundo, quod est desideriorum, obtinetur quies; tertio, quod est cogitationum, in-

te-

terior recollectio. Non loquendo, non desiderando, non cogitando pervenitur ad verum & perfectum silentium mysticum, in quo Deus loquitur, cum anima, ipsi se communicat, eamque docet in maxime, intimo fundo suo perfectissimam, maximeque sublimem sapientiam.

129. Ad internam hanc solitudinem, & silentium mysticum vocat eam ac perducit, quando dicit ad ipsam, se velle loqui solum cum sola in secretissimo atque intimo cordis. (a) Hoc silentium mysticum ingrediendum tibi est, si audire cupis suavem, interiorum, ac divinam vocem. Non sufficit fugere mundum ut hunc thesau-

G 2 rum

(a) *Os. cap. 2.*

rum acquiras, nec renunciare desiderijs, nec ab omni creato te alienare; nisi etiam alieneris ab omni desiderio & cogitatione. Conquiesce in mystico hoc silentio, & aperi portam, ut Deus se tibi communicet, tecum se uniat, teque in se transformet.

130. Perfectio animæ non consistit in loquendo, aut cogitando multum de Deo, sed in amando ipsum. Acquiritur hic amor per resignationem perfectam ac silentium interius. Omnia consistunt in operibus. Amor DEI pauca habet verba. Ita illud inculeavit, & confirmavit S. Joh. Evangelista (a) *Filioli mei non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate.*

131. In.

(a) Epist. 1. c. 3. v. 18.

131. Intelliges nunc perfectum amorem non consistere in actibus amoris, nec in teneris precatiunculis & multo minus in actibus internis, quibus dicas Deo, quod infinitus sit tuus erga ipsum amor, quodque eum ames magis quam te, ipsam. Fortasse tu tunc temporis quæris potius te ipsam, & amorem tui, quam verum & divinum, *Quandoquidem opera sunt amoris documenta, non boni sermones.*

132. Ut creatura rationalis intelligat desiderium tuum, tuam intentionem, & id, quod in corde tuo latet, necesse est, ut verbis id ipsi declares. DEUS autem, qui penetrat in ipsa corda, non opus habet, ut ex te de eo fiat certior, nec satisfac-

G 3

ctum

Etum sibi credit, dicente Evangelista, amore verbali aut in lingua hærente, sed vero & reali. Quid refert magno molimine ac fervore affirmare, quod tenerrime perfecteque eum super omnia diligas, si audito amaro quodam verbulo, levique accepta injuria non te resignes; nec ipsius gratia te mortifices? Manifesto hoc est argumento amorem tuum oralem non realem fuisse.

133. Procura ut cum silentio te in omnibus resignes; nam hac ratione, vel non dicendo quod eum ames, acquires perfectum amorem, maximeque quietum efficacem & verum. Dicebat Petrus ad DOMINUM, magno incitatus affectu, se ipsius gratia perditurum quoque vitam, sed

sed abnegabat eum ob verbum
 alicujus puellæ, cessabat-
 que pristinus fervor. (a) Magda-
 lena ne verbum quidem profe-
 rebat, idemque DOMINUS per-
 fecto ejus amore delectatus, se
 ipsi præbebat historicum, & af-
 firmabat, eam multum amasse.
 (b) Illic in interiori, muto se silen-
 tio exercent perfectissimæ vir-
 tutes fidei, spei, charitatis, nec
 necessarium est Deo dicere, quod
 eum ames, quod speres idq; cre-
 das; Hic enim DOMINUS melius
 novit te ipso, quid interius agas.

134. Quam bene intellexit e-
 xercuitque purum hunc amoris
 actum profundus ille & insignis
 mysticus, venerabilis Gregorius
 Lopez, cujus tota vita nil erat quā

G 4 con-

(a) *Matth. cap. 26.*

(b) *Luc. cap. 7.*

continua oratio, & continuus cō-
templationis & amoris divini a-
ctus, tā purus & spiritualis ut nū-
quam in eo locum aliquem inve-
nirent affectus ac sensibilia sensa.

135. Ille cum per tres annos
continuos usus esset hac precati-
uncula: *Fiat voluntas tua in tempore
& aeternitate*, toties eam repe-
tens, quoties respirabat, DEUS
ipsi commonstrabat thesaurum
illum infinitum actus puri, &
continui, fidei & amoris cum
silentio & resignatione, ita ut
idem dici de eo posset, triginta
scilicet & sex annis, quibus su-
perstes fuit, continuum semper
in interno ejus fuisse purum il-
lum amoris actum, nec un-
quam eum verbulum aliquod
nec precatiunculam, nec aliud
quid sensibile aut naturale pro-
tu-

tulisse. O Seraphinum incarnatum & hominem divinum quam bene penetrare potuisti internum hoc & mysticum silentium, ac distinguere hominem interio-rem ab exteriori.

MANUDUCTIO

SPIRITUALIS

Animæ ad acquirendam
pacem internam.

LIBER SECUNDUS.

*De Patre spirituali, ejus obedientia,
ac zelo inconsiderato, & de pœ-
nitentia interiori & exteriori.*

CAP. I.

*Inimici astutia vinci optime possunt, si quis
Patri alicui spirituali se subjiciat.*

1. Omnibus modis convenit
eligere Magistrum exper-
tum